Uitspraak Geschillencommissie Financiële Dienstverlening nr. 2020-134
(mr. M.E.J. Bracco Gartner, voorzitter en mr. D.M.A. Gerdes, secretaris)

Klacht ontvangen op	: 16 maart 2019
Ingediend door	: Consument
Tegen	: BinckBank N.V., gevestigd in Amsterdam, verder te noemen de bank
Datum uitspraak	: 12 februari 2020
Aard uitspraak	: Niet-bindend advies

Samenvatting

Debetrente op valutarekening. De belegger is toereikend geïnformeerd.

1. Procesverloop

De Commissie beslist volgens haar reglement en aan de hand van de ingediende stukken, te weten de klacht met bijlagen en aanvullingen, de brief van de bank van 15 november 2019, de e-mail van Consument van 30 november 2019 en de brief van de bank van 20 december 2019.

De Commissie stelt vast dat dit geschil zich leent voor verkorte behandeling als bedoeld in artikel 32 van haar reglement.

2. Feiten

2.1 Consument heeft een beleggingsrekening bij de bank waarop zij belegt op basis van execution only.

2.2 Van toepassing op de overeenkomst tussen Consument en de bank zijn de Basishandleiding en de Handleiding Effectenkrediet. Daarin staat:

Basishandleiding:

"(…) 2.1 Geldrekening
Als u een rekening bij BinckBank opent, wordt er standaard een euro- en dollarrekening voor u geopend. Alle transacties in Amerikaanse dollars worden via uw dollarrekening afgewikkeld. Transacties in alle andere valuta worden via de betreffende valutarekening afgewikkeld. Is er voor de geldende valuta geen valutarekening beschikbaar, dan worden de transacties via uw eurorekening afgewikkeld. Dit gebeurt ook als u voldoende saldo op de ene rekening, maar onvoldoende saldo op de andere rekening heeft. Als uw vrije bestedingsruimte voldoende is om de transactie te fiatteren en de betreffende rekening onvoldoende saldo bevat, dan ontstaat er een debetstand op de (…) euro- of dollarrekening.

U bent zelf verantwoordelijk voor het aanzuiveren van uw debetstand. U kunt dat bijvoorbeeld doen door geld over te boeken van uw euro- naar uw vreemdevalutarekening of vice versa (zie paragraaf Euro's overboeken naar dollar-rekening en vice versa). BinckBank zuivert dus nooit uit eigen beweging een debetstand op uw vreemdevalutarekening aan door uw eurorekening te debiteren of omgekeerd. (…)"

Handleiding Effectenkrediet:

"(…) 5. Uw euro- en dollarrekening
Als u een Binck rekening opent, wordt er standaard een euro- en US dollarrekening (…) geopend. Alle transacties in US dollars worden via uw dollarrekening afgewikkeld en transacties in alle andere valuta via uw eurorekening. Wanneer u kiest voor het aanhouden van effectenkrediet dan gebeurt dit ook als u voldoende saldo op de ene rekening, maar onvoldoende saldo op de andere rekening heeft. Als uw vrije bestedingsruimte voldoende is om de transactie te fiatteren, wordt dus automatisch gebruik gemaakt van een kredietfaciliteit en ontstaat er een debetstand op uw euro- of US dollarrekening. U bent zelf verantwoordelijk voor het aanzuiveren van uw debetstand. U kunt dat bijvoorbeeld doen door geld over te boeken van uw euro- naar uw US dollarrekening of vice versa. Binck zuivert niet uit eigen beweging een debetstand op uw dollarrekening aan door uw eurorekening te debiteren of omgekeerd.
(…)
7. Effectenkrediet deactiveren
(…) U kunt er altijd voor kiezen om deze instelling via internet (per volgend kwartaal actief) of de Klantenservice & Orderdesk te deactiveren. Houdt u er wel rekening mee dat hierdoor een negatieve vrije bestedingsruimte kan ontstaan en dat u dus direct in de tekortenprocedure komt. De dekkingswaarde wordt door het deactiveren van effectenkrediet niet meer meegenomen in de berekening van de vrije bestedingsruimte (…). (…)"

2.3 Op 20 februari 2019 heeft Consument aan de bank gemaild:

"(…) [ik] wil mijn beklag doen aangaande het beleid (…) rond negatieve rekeningstanden (…)
(…) 9 augustus 2018 [is] een negatief saldo ontstaan op mijn Euro-valutarekening. (…)
Op 13 februari heb ik (…) geconstateerd dat het positieve Euro saldo van mijn rekening samengesteld is uit een negatief Euro saldo (…) en sterk positief Dollar saldo. Ik ben geen zeer frequent bezoeker van de website, en dit was mij nog niet eerder opgevallen.
Ik heb contact gehad (…) met de helpdesk (…).
Met behulp van de informatie die ik gekregen heb, kan ik reproduceren wat er gebeurd is. (…)
1. Ik heb op 2 augustus 1 aandelen verkoop gedaan in USD;
2. De bank heeft resulterend USD saldo niet omgezet in Euro, terwijl Euro basisvaluta van de rekening is;
3. Ik heb op 9 augustus 3 aandelen aankopen gedaan in Euro;
4. Ik heb op 9 augustus 1 aandelen aankoop gedaan in SEK;
5. Geen van transacties 3 en 4 leidden tot een signalering van ontoereikende vrije bestedingsruimte VBR (…), dus geen waarschuwing die mijn aandacht trok;

6. De bank heeft om aankoop 4 te voldoen direct een boeking van Euro naar SEK gedaan vanaf mijn Euro rekening, terwijl dit een negatief Euro saldo genereerde;
7. Om aankoop 3 te voldoen is een verder negatief saldo op de Euro rekening ontstaan;
8. Waarschijnlijk ben ik in elk van de 4 transacties onder 6 en 7 gewaarschuwd voor negatief saldo door melding "Order kan debetstand vergroten"
9. Na ontstaan negatief saldo heb ik geen melding gehad (…) over een negatief saldo (…), terwijl dit door een interne boeking van een andere valuta rekening direct ongedaan had kunnen worden [gemaakt.]
10. De bank heeft voor de transacties genoemd onder 3 die Euro saldo vereisten niet zelf een boeking gecreëerd vanaf de Dollar rekening om dit saldo te creëren.
11. De bank heeft voor de transacties genoemd onder 4 die SEK saldo vereisten wel zelf een boeking gecreëerd vanaf de Euro rekening naar de (voor mij niet zichtbare interne Binck) SEK rekening
12. Op (…) de webomgeving van de bank wordt het negatieve euro saldo niet met een rode kleur gesignaleerd; iets wat algemeen gebruikelijk is (…);
13. Ik heb geen SMS gekregen (…) over een roodstand
14. Op bijna alle andere plekken in de webomgeving (…) wordt alleen het geaggregeerde Euro saldo (…) gevisualiseerd, waardoor geen trigger bij gebruiker op roodstand
15. Op 13 februari heb ik debet stand geconstateerd, en (…) begrepen dat ik sinds ontstaan debetstand Euribor + 4% met een minimum van 6% rente betaal.
16. Op 17 februari heb ik opdracht gegeven de debetstand aan te zuiveren (…)
17. Over de 194 dagen waarin de debetstand (…) heeft bestaan zal mij een boeterente van 749 ten laste worden gelegd. (…)
De afgerekende debetrente in het jaar 2017 (…) was zeer klein (…) en heeft mijn aandacht toen niet getrokken.
(…) De bank hanteert een pervers hoge rente, wat vermoedelijk haar recht is wanneer actief gecommuniceerd (…) en waarschuwt klanten niet afdoende tegen het oplopen van de kosten die hiermee samenhangen. (…)
(…) Ik constateer dat de hoge kosten (…) voor debetstand een negatief incentive creë[ren] waardoor er geen belang is om zorgplicht te leveren. (…)"

2.4 Op 8 maart 2019 heeft de bank aan Consument gemaild:

"(…) Op uw BinckBank rekening houdt u standaard zowel een eurorekening als een Amerikaanse dollarrekening aan. Alle transacties in andere valuta dan de dollar gaan ten gunste of ten laste van de eurorekening. Indien u gebruik maakt van effectenkrediet kan de eurorekening hierdoor een negatief saldo krijgen en wordt hierover debetrente in rekening gebracht conform de Voorwaarden Effectenkrediet. (…).
Het klopt dat wanneer u een order plaatst die mogelijk leidt tot een debetstand, hier bij het plaatsen van die order een melding van wordt gemaakt in het terugleesscherm. (…)
Het is zeer vervelend dat u achteraf gezien niet bewust blijkt te zijn van de debetstand op uw eurorekening en de debetrente (…). Buiten de bestaande manieren waarop u geattendeerd bent op de debetstand en de (…) rente (…) rust er op Binck geen verplichting om u ook nog telefonisch of per e-mail te informeren. (…)"

2.5 Op 16 maart 2019 heeft Consument aan de bank gemaild:

"(…) Als consument van het type 'passief belegger' wil ik hierbij nog aangeven dat ik 1 maal per jaar (rond opgave inkomstenbelasting) de stand van zaken op mijn rekeningen controleer, en ik vermoed dat het gros van BinckSelect klanten vergelijkbaar handelt. In mijn brief (…) geef ik aan dat ik (…) door het moment waarop rentes worden geboekt (na het kwartaal), in het eerste jaar van de debetstand slechts een zeer laag bedrag heb geconstateerd. Dit bedrag was niet verontrustend of onverwacht (…).
Ik ben onveranderd van mening dat BinckBank meer moet doen om ongewenste kosten (…) te voorkomen. De technische middelen die BinckBank tot haar beschikbaarheid heeft om dit eenvoudig te doen zijn legio (…)"

3. Vordering, klacht en verweer

3.1 Consument vordert dat de bank wordt veroordeeld tot het vergoeden van een bedrag van € 1.500,-.

3.2 Aan deze vordering legt Consument ten grondslag dat de bank niet voldoet aan de verplichting, voortvloeiend uit haar wettelijke zorgplicht, tot het informeren over en waarschuwen voor de kosten van debetstanden op een valutarekening. Ter onderbouwing voert Consument het volgende aan:

(a) De bank heeft onvoldoende actief en onvoldoende effectief gecommuniceerd. In haar e-mail van 20 februari 2019 heeft Consument uitgelegd dat de bank ook op andere manieren had kunnen communiceren: door middel van een melding en een sms wanneer een negatief saldo is ontstaan en door een roodstand duidelijker vermelden, bijvoorbeeld door een negatief saldo rood weer te geven en door niet alleen het geaggregeerde eurosaldo van de rekening te tonen.
(b) In een recent marketingbericht van de bank staat de waarschuwing 'Let erop dat u euro's overboekt naar uw Amerikaanse dollarrekening als u belegt in de VS'. Volgens Consument erkent de bank hiermee dat de informatievoorziening voorheen ontoereikend was.
(c) Het verdienmodel van de bank rond debetstanden is pervers, want de rentes zijn niet marktconform. Bovendien heeft de bank niet effectief geïnformeerd over de hoogte van de rente.
(d) Transacties in overige vreemde valuta worden meteen in euro afgewikkeld, wat een ongewenste debetstand uitsluit. De bank zou dollartransacties op eenzelfde manier kunnen behandelen.
(e) Zonder haar expliciete toestemming is aan Consument een kredietproduct verkocht. Dit is een vorm van koppelverkoop. De bank zou haar klanten de keus behoren te bieden tussen wel of geen effectenkrediet. Bovendien heeft zij nagelaten in verband met het effectenkrediet de kredietwaardigheid van Consument te toetsen.

3.3 De bank heeft de stellingen van Consument gemotiveerd weersproken. Voor zover nodig zal de Commissie bij de beoordeling daarop ingaan.

4. Beoordeling

4.1 Kern van de klacht is dat Consument ontoereikend is geïnformeerd over en gewaarschuwd voor het feit dat debetrente verschuldigd kon worden wegens een negatief saldo op haar eurorekening, ook als haar dollarrekening op dat moment een positief saldo had.

4.2 De Commissie is van oordeel dat Consument toereikend is geïnformeerd en gewaarschuwd. De bank heeft daarbij verwezen naar de relevante bewoordingen in haar Basishandleiding en Handleiding Effectenkrediet (geciteerd in 2.2 hiervoor). Zoals overwogen in eerdere uitspraken (vgl. de uitspraken met nummer 2016-111, 2016-112 en 2016-593) staat voldoende duidelijk in de Basishandleiding en de Handleiding Effectenkrediet dat de euro- en de dollarrekening twee afzonderlijke rekeningen zijn en dat dollartransacties via de dollarrekening worden afgewikkeld en transacties in overige valuta via de eurorekening (tenzij de belegger ook voor andere vreemde valuta een valutarekening heeft). Uit de bewoording van deze handleidingen blijkt ook niet dat de bank uit eigen beweging een negatief saldo op de ene valutarekening zal verrekenen met een positief saldo op de andere. De bank heeft bovendien erop gewezen dat in de rekeningafschriften het negatieve saldo van de eurorekening en de betaalde debetrente werden vermeld en dat, als een order mogelijk tot een debetstand leidt of een bestaande debetstand vergroot, dit bij plaatsing van de order in het terugleesscherm wordt gemeld.

4.3 Ook de overige door Consument aangevoerde omstandigheden (zie 3.2 hiervoor onder c, d en e) leiden niet tot toewijzing van de vordering. Voor de volgens Consument te hoge debetrente geldt dat de bank onweersproken heeft gesteld dat de hoogte van de debetrente telkens kenbaar is gemaakt in het tarievenoverzicht op haar website en dat, als Consument dit tarief niet acceptabel vond, zij ervoor had kunnen kiezen het effectenkrediet niet te benutten. Met de stelling dat de bank dollartransacties op dezelfde wijze als eurotransacties kan behandelen wordt miskend dat het toegestaan is aan consumenten een afzonderlijke euro- en dollarrekening aan te bieden. Evenmin kan Consument worden gevolgd in de stelling dat de bank zich door het aanbieden van effectenkrediet schuldig maakt aan koppelverkoop. Uit de overgelegde Handleiding Effectenkrediet (zie het citaat in 2.2 onder het kopje ‘Effectenkrediet deactiveren’) blijkt immers dat de klant op ieder moment het effectenkrediet mag beëindigen. Van een verplichting tot het aanhouden van een effectenkrediet is dus geen sprake.

Ten slotte is de vraag of de kredietwaardigheid is getoetst niet relevant voor de uitkomst van deze procedure; het ontbreekt immers aan aanwijzingen dat de gestelde schade is veroorzaakt door het verlenen van een krediet dat de draagkracht van Consument overschrijdt.

4.4 Gezien het voorgaande ontbreekt het aan een grond voor schadevergoeding, zodat de vordering van Consument zal worden afgewezen.

5. Beslissing

De Commissie wijst de vordering af.

Deze beslissing is genomen in een verkorte procedure als bedoeld in artikel 32 van het reglement. De uitspraak heeft daarom de vorm van een niet-bindend advies. Tegen deze uitspraak staat geen hoger beroep open bij de Commissie van Beroep Financiële Dienstverlening. U kunt de zaak nog wel aan de rechter voorleggen.

U kunt binnen twee weken na verzending van deze uitspraak bij de Voorzitter van de Geschillencommissie Financiële Dienstverlening schriftelijk een verzoek indienen tot herstel van kennelijke vergissingen in de uitspraak. U moet daarbij met name denken aan correctie van reken- of schrijffouten en verbetering van namen en data. De volledige procedure met de termijnen die daarbij in acht moeten worden genomen staat beschreven in artikel 40 van het Reglement.